L'AMO DE SON AMOXA

RONDAIA D'EN JORDI DES RECÓ (ANTONI M. ALCOVER)

AXÒ ERA UN AMO DE SON AMOXA, DE S'ANY DE SA NEU, CRIAT DINS SES ARASSES, Y QUE MENJAVA FAYÓ PER LLARCH. QUALSEVOL LI PORÍA DONAR Á ENTENDRE QU'ELS ASES VOLAVAN, Y QUE LA MARE DE DEU HAVÍA NOM JUANA.

SA MADONA HAVÍA DE DUR ES CALSONS, Y S'HAVÍA DE CUYDAR DE TOT.

UN DIUMENGE DEMATÍ QU'ELLA SE'N ANAVA Á LA VILA PER FEYNES (ELL NO HI PORÍA ANAR PORQUE'LS ATLOTS LI CORRÍAN DERRERA Y LI CRIDAVAN ALEY), LI DIGUÉ:

MIRA, HAS DE PENSAR AXICAR SA LLOCA QUE TENIM POSADA DINS SA BOTIGA.

NO SÍA COSA QUE TE'N DESCUYDES, Y QUE S'ANIMALÈT HAJA DE FER UN DIJUNI MASCLE, SENSE TENIRNE CAP OBLIGACIÓ.

BE, BE, NO TENGAS ANSIA.

SA MADONA S'ESPITXA, Y ELL QUEDÁ ASSEGUT ES MITX DE LA CASA, TOT EMBABAYAT, PENSANT EN L'AMOR DE LES TRES TARONJES.

DEVERS MITX DÍA COMENSA Á SENTIR CÓRRER RATES PER DINS SA PANXA, Y AXÒ EL VA TREURE DE S'ABITLAMENT.

¡ES COTRI! QUE'M PENS QUE'M CONVENDRÍA FREGIR UN POCH DE XUYA.

FA FOCH, HEY POSA SA PELLA AB UN PAREY DE TAYADES DE XUYA, Y HALA FRIG QUI FRIG.

¡ES COTRI! SA MADONA'M MATA: NO HE PENSAT Á AXICAR SA LLOCA. ARA QUE HI PENS, ME'N HI VAIG.

DEXA SA PELLA DEMUNT ES FOCH, SE'N VA DINS SA BOTIGA, AXECA SA LLOCA, LI POSA GRIANSES DEVORA, DINS UN CUL DE JERRA, Y SA LLOCA NO VA FER MENCIÓ DE RES.

¿QU'ESPERAS QUE JO T'HO DON Á SA BOCA? JA MENJARÁS COM VOLDRÁS.

SE'N VA Á SA CUYNA, Y TROBA'S MOXOS QUE SE'N ANAVAN COM Á COETS AB UNA TAYADA PER HOM.

¡O GRAN DIMONIS! ¿Y SA XUYA FRITA'M PRENIU? ¡VENGALA, DICH!...

¡VENGALA, QUE L'HE FRITA PER MÍ, Y NO PER VOLTROS!... ¡PER ROBADA LA TENDREU!... ¡NO LA VOS PERDÓN!... ¡NO LA VOS PERDÓN, SI NO LA DEXAU!

FIGURAUVOS ES MOXOS SI'L SE DEVÍAN ESCOLTAR MOLT EN NO ESSER PER ANARSEN MÉS ATACATS.

UN VA PENDRE PER UN VENT, S'ALTRE PER S'ALTRE: L'HOMO SE DETENGUÉ PER VEURE QUIN HAVÍA D'ENCALSAR.

COM HO TENGUÉ RESOLT, ES MOXOS JA ERAN Á CA-LIORNA, Y JA TENÍAN MITX PAÍDA SA XUYA.

SE'N TORNA Á SES CASES, TOT MOSTIY, Y TROBA SA LLOCA QUE NO ERA CONEXEDOR QU'HAGUÉS PEGADA CAP ESPIPELLADA.

AXÒ SERÁ QUE TÉ SET: Y MOLTA QUE'N DEU TENIR... JA SÉ QUE FARÉ: LA ME'N DUCH EN ES POU, Y LA HI TIR DEDINS, Y AXÍ PORÁ BEURE FINS QU'ESCLAT.

LA SE'N HI DU, LA HI TIRA, Y LI DIU:

JA PEGARÁS UN CRIT EN TROBAR QUE'T BASTA, Y VENDRÉ Á TREURET.

SE'N VA Á SES CASES ES MÉS DESCANSAT DEL MON, Y LI VENGUÉ AQUESTA IDEA:

ARA SI Á N'AQUESTA BLEDA LI PEGA PER ESTAR MOLT DINS ES POU, ELS OUS SE REFREDARÁN, Y BONA NIT LLOCADA, Y JO ENCARA SERÉ QUI SE'N DURÁ SES TORNES.

NO RES, FINS QU'ELLA CRIT, JA COVARÉ JO.

SE'N VA DINS SA BOTIGA, Y, PLAF, SE SEU DEMUNT ELS OUS; Y ESTÁ QUI ESTÁ, ESPERANT QUE SA LLOCA CRIDÁS: VÍNA Á TREUREM, QUE NO TENCH PUS SET.

BONA ESTAVA SA LLOCA PER CRIDAR, SI JA ERA MORTA Y REDEMORTA.

Y S'AUBARCOCH ASSEGUT DEMUNT ELS OUS, COVA QUI COVA, Y ESPERA QUI ESPERA.

ES VESPRE ARRIBA SA MADONA, TROBA LA CASA Á LES FOSQUES, NO VEU NINGÚ, Y CRIDA:

¡ALABAT SÍA DEU!

¡PERA SEMPRE SÍA ALABAT!

¿Y AHONT ETS? ¿QUE VOL DIR TENIR LA CASA D'AQUESTA MANERA? ¡HALA, SI SURTS DEPRESSA!

NO PUCH: COU.

¿QUE DIUS?... ¿PERÒ AHONT ETS?

COM SA MADONA VA SEBRE'S PAS, AGAFA UNES CORRETJES, L'ENVEST, Y ELL HO DONÁ Á SES CAMES AB SO PAGAT DELS OUS ESCLAFATS Á SES ANQUES; Y, ENCARA QUE FES S'ESPÉS, FONCH Á TEMPS Á UNA PARTIDA DE CIMADES BONES.

DES CAP D'UN PAREY DE DÍES, SA MADONA LI DIU:

TE'N HAURÁS D'ANAR AB S'ASE EN ES MOLÍ Á VEURE SI TENEN SA FARINA FETA, QUE'S PA S'ACABA, Y SE FA PRECÍS PASTAR.

SE'N HI VA, Y SA FARINA JA L'ESPERAVA DINS ES SACH FEYA DOS DÍES.

PROVA DE CARREGARLO SE, Y CASI NO LI POGUÉ FER DEXAR SA TERRA.

NO RES, LO MILLOR SERÁ TREURE UN PAREY DE GRAPADES DE FARINA.

LES TREU, Y ES VENT, QUE BUFAVA BEN FORT CAP Á SON AMOXA, JA'U CRECH QUE LES HI PREN, Y DE D'ALLÁ.

¿AXÍ VA AXÒ? ¡DE VENT NOSTRO! ¡QUE ESTÁS TU DE FENER!... NO, Y CAP Á SON AMOXA QUE LA TE'N HAS DUYTA...

NO RES, ESPERA UN POCH, Y LA TE'N DURÁS TOTA. JA LA DEXARÁS Á SA MADONA... ¡PENSAHI PER AMOR DE DEU!

SE'N PUJA DEMUNT SA TERRADA, BUYDA'S SACH, ES VENT BUFAVA Á LES TOTES, Y AL ACTE VEREN UN TREBOLÍ DE FARINA ESPANTÓS QUE PRENGUÉ PER AMUNT, Y DE D'ALLÁ.

AVÍAT TOT SE VA ESSER ASPERGIT.

Y L'AMO, DAXO DAXO, CAP Á SON AMOXA.

¿Y SA FARINA?

...DIU SA MADONA COM LO VEU AB SO SACH BUYT EN ES COLL.

¿Y QUE NO L'HA DEXADA'S VENT?

¿QUE VOL DIR ES VENT?... ¿QUE ESTÁS BIEL?

¡ARA ES HORA DE BIELS!... JO L'HE ENTREGADA Á N'ES VENT, QUE TANT METEIX SE'N VENÍA DE BUYT CAP AQUÍ,

Y DEVANT ES MEUS UYS L'HA PRESA, Y LA SE'N HA DUYTA MÉS QUE DEPRESSA.

PERÒ ¡BESTIA, MÉS QUE BESTIA! ¿NO TE'N HAVÍAS MENAT S'ASE PER DURLA?...

¿PER QUE NO HAS POSAT ES SACH DEMUNT S'ASE Y FERMAT AB SO LLIGABAYASSES?

¡JA'U SABRÉ PER UN ALTRE PICH!

ENFADADA DE TOT, S'ABORDA Á ELL AB SES CORRETJES, Y L'AMO JA HA GIRAT EN COA, Y VOS ASSEGUR QUE'N TENÍA POCA DE PERESA DE REMANAR ES GALINDONS.

AXÍ METEIX FONCH Á TEMPS Á UN PAREY DE CIMADES QUE L'ENDOBLAREN, Y LI FEREN FER MITJA VOLTA.

DES CAP D'UN PAREY DE SETMANES, SA MADONA LI DIU:

MIRA, TREU S'ASE, Y VESTEN Á DUR ES PORCH DES FIGUERAL, VEYAM SI ES MATADOR Ó QUE.

L'AMO VA CREURE, Y SE'N HI VA. TREU ES PORCH DE DINS SA SOLL, Y DIU:

LO MILLOR QUE PUCH FER ES CREURE SA MADONA. M'ATUPÁ PERQUE NO HAVÍA FERMAT ES SACH DEMUNT S'ASE: JA HI FERMARÉ'S PORCH.

JUSTAMENT PASSAVA UN HOMO, EL CRIDA PER QUE LI AYT, Y TOT DOS POSAN ES PORCH ENTRAVESSAT DEMUNT S'ASE, Y BEN AGARROTAT AB SO LLIGABAYASSES.

¡JA SERÁ'L DIMONI SI CAU!

...Y JA LI HA ENVELAT CAP Á SON AMOXA.

ES PORCH CUYDAVA Á FER UY DE GRONYITS Y D'ESPERONETJAR. ABANS DE MITJÁN CAMÍ QUEDÁ ESCLATAT Y AUFEGAT.

COM ARRIBÁ, Y SA MADONA VEU ALLÒ, RATXAVA SES ESPASES. MANCO MAL SI HAGUÉS TENGUT ES PEBRE, Y SES GUINAVETES, Y LA GENT CONVIDADA; PERÒ NO TENÍA RES ENDERCH, PERQUE NO CONTAVA FER SES MATANSES FINS DES CAP D'UNA MESADA.

¡BESTIA, MÉS QUE BESTIA! ¿QUI HA VIST MAY DUR UN PORCH GRAS FERMAT DEMUNT UN ASE! ¿COM NO'U VEYES QUE NO L'ARRIBARÍAS VIU?

YDÒ ¿COM HO HAVÍA DE FER?

L'HAVÍAS DE MENAR DERRERA DERRERA.

¡JA'U SABRÉ PER UN ALTRE PICH!

¡TANT COM SA COA DES MOIX HO SABRÁS!... SI ETS UNA BESTIA!... NO MÉS TE FALTAN SES DUES POTES DE DEVANT!... ¡JO M'HE D'ASSACIAR DE TU!

Y JA TENGUÉ SES CORRETJES, PERÒ ELL NO L'ESPERÁ, SINO QUE'U DONA Á SES CAMES.

ELLA LI PITJA DERRERA, Y ENCARA LI ASSETJÁ UN VESTIT NOU QUE'L FEU ESPOLSAR DE CASTA FORTA.

SA MADONA NO TENGUÉ ALTRE REMEY QUE ANAR Á LA VILA Á DUR PEBRE, MANLLEVÁ SES GUINAVETES, CONVIDÁ'S VEYNATS Y PARENTS, Y AB SOS QUI HI POGUEREN ANAR FEU SES MATANSES.

Y L'AMO TOT CONTENT COM VEYA QUE PODRÍA TASTAR PORCH FRESCH.

¡MIRA, TREU S'ASE, ENSELLEL Y VESTÉN Á SON FORTEZA Á DUR SA CALDERA PER COURE'S CAMAYOTS: QUE LA MOS MANLLEVAREN, Y NO LA MOS HAN TORNADA.

SE'N HI VA, LA HI DONEN, Y DIU'S ALIARDO:

SA MADONA, M'ATUPÁ PERQUE NO HAVÍA MENAT ES PORCH DERRERA DERRERA. NO RES, SI NO HI VAIG MENAR ES PORCH, JA HI MENARÉ SA CALDERA, VEAM SI ENCARA ESQUEYNARÁ.

¿QUE M'EN DIREU? ELL LA FERMÁ Á SA COA DE S'ASE, Y SA CALDERA, RANY-ARRANY, ROSSEGA QUI ROSSEGA PER DEMUNT ES SOBAMS Y RECLAUS DES CAMÍ, COM VA ESSER Á SON AMOXA JA NO TENGUÉ CUL.

QUANT SA MADONA VEU ALLÒ, SE VOLÁ DE TOT: PEGA GRAPADA Á SES CORRETJES, Y L'AMO: CAMETES ME VALGAN,—DE D'ALLÁ;...

...Y SA MADONA DERRERA ELL; Y, EN ARRIBARLÍ, BONES CIMADES.

¡JO T'HE DE MATAR! ¿QUI HA VIST MAY, DUR UNA CALDERA ROSSEGANT DE TAN ENFORA?

YDÓ ¿COM HO HAVÍA DE FER?

¡L'HAVÍAS DE COMPONDRE AB PAYA DINS SES BAYASSES, TROS DE CORDA!

¡JA'U SEBRÉ PER UN ALTRE PICH!

¡NO PEGAS PUS!

A LA FI EL DEXÁ ANAR, SE'N TORNA Á SES CASES, Y PER COURE'S CAMAYOTS, VAREN HAVER D'ANAR Á SON JUSEP Á MANLLEVAR SA CALDERA.

L'AMO NO TORNÁ FINS QUE FEU FOSCA NEGRA,...

...Y LO ENDEMÁ DEMATÍ SA MADONA LI DIU:

MIRA, TREU S'ASE, Y JA POTS ESSER PARTIT CAP Á TAYET, Á VEURE SI MOS DEXEN SES GUYES PER COSIR SES SOBRASSADES.

L'HOMO SE'N HI VA, LI DEXAN SES GUYES, DUYA SES BAYASSES PLENES DE PAYA, Y DIU:

SA MADONA ME TUPÁ AHIR PERQUE NO VAIG COMPONDRE SA CALDERA AB PAYA DINS SES BAYASSES: NO RES, JA HI COMPONDRÉ SES GUYES.

¿QUE ME'N DIREU? ELL AFICA SES GUYES PER DINS SA PAYA, Y CAP Á SON AMOXA FALTA GENT.

¿Y SES GUYES?

DINS SES BAYASSES LES DUCH, COMPÓSTES AB SA PAYA, Y BEN COMPOSTES; JO T'HO ASSEGUR:

COMPARTIDES EN SÁ Y EN LLA, PERQUE NO SE COPETJASSEN NI S'ESCULASSEN COM SA CALDERA.

¡A TROS D'ANIMAL! ¡TU SEGONS VEIG ME VOLS FER MORIR VERDA! ¡AXÒ NO VA PUS!

¡NO HI HAURÁ MÉS REMEY QUE FERMARTE AB UNA CADENA Á SA MENJADORA!... QUE NO'T MEREYS ALTRA COSA.

MENTRES DEYA AXÒ, PEGA GRAPADA Á SES LLENDERES, Y L'AMO S'ESQUITXÁ MÉS QUE DEPRESSA, Y ELLA DERRERA ELL, Y L'ENCALSÁ UN BON TROS, Y LI DONÁ MÉS LLENYA QUE Á UN ASE DE LLENYATER.

SA MADONA JA NO L'ENVIÁ EN LLOCH PUS; PERÒ UN DIUMENGE QUE SE'N HAGUÉ D'ANAR Á LA VILA, Y ELL QUEDAVA TOT SOL, LI DIGUÉ, MENANTLO DINS ES REBOST.

AQUÍ HI HA FETJE, AQUÍ HI HA LLOM. EN PORÁS FREGIR PER DINAR.

¿Y ES VI? ¿QUE NO HE DE XARUMBAR GENS?

NO, PERQUE NO PENSARÍAS Á TAPAR SA BOTA.

SA MADONA SE'N VA, Y ELL COM COMENSAVA Á ESTAR BE DE PANXA AB SA FRITADA QUE S'HAVÍA ENGOLIDA, DIU:

SE'N VA Á DESTAPAR SA BOTA, QU'ESTAVA DINS LA CASA, UMPL UNA ESCUDELLA, LA SE CALA, Y NO PENSA Á TAPAR.

COM S'EN TEMÉ, TOTA LA CASA ANÁ VI.

¡AQUESTA SÍ QUE M'ES BONA! ¡ELL ARA SA MADONA, EN VENIR, NO PODRÁ PASSAR QUE NO S'EMBRUT SES SABATES. NO, Y ELLA QU'ES TAN ESQUITARELLA.

ES MILLOR REMEY SERÁ POSARLI PASSADORES.

COM PROU HEY VA HAVER PENSAT, TIRÁ PESSES DE FORMATJE VEY, FENT FILERA DES PORTAL DE DEVANT FINS Á SA CAMBRA Y Á SA CUYNA; Y TOT ES FORMATJE QUE HI HAGUÉ ESCAMPÁ.

COM SA MADONA ES VESPRE ARRIBA, Y VEU S'ENDEMESA, NO EN TAYÁ PUS: GIRA EN COA CAP Á LA VILA, Y S'EN VA Á DONAR PART Á N'ES BATLE CUANTRE L'AMO, QUE NO ERA SOFRIDOR, NI SERVÍA PER ES PLA NI PER SA MUNTANYA.

FIETA, NO SÉ COM HEU TENGUDA TANTA PACIENCIA. NO RES, VOS ENVIAULOME DEMÁ METEIX, QUE JO TENCH UN OFICI BO PER ELL.

SA MADONA LE HI ENVIÁ, Y EL VA FER BATLE DE BARRIO.

L'amo de Son Amoxa
Rondalles Mallorquines · 18

Contada per sa mare de l'autor. Replegada per Mn. Antoni M. Alcover.

Aplech de rondayes mallorquines d'en Jordi des Recó. Tom II, primera edició. Ciutat de Mallorca, Tip. Católica de Sanjuan, germans, 1897. Planes 184–192.

Text d'Antoni Maria Alcover i Sureda (1862–1932), de domini públic perquè fa més de 80 anys que va morir. Les paraules són les de l'edició de 1897, sense modernitzar.
Transcripció feta de bell nou damunt l'exemplar de la Cornell University Library.

Adaptació al còmic i il·lustracions generades amb intel·ligència artificial.
Edició de Guillem Cantallops Ramis, 2026. Llicència CC BY-NC-SA 4.0 per a tot el que no és text d'Alcover.
Versió 8 · 2026-11-22

